Funded by the European Union

SKAITMENINĖS APLINKOS KŪRIMAS
MOKINIAMS, TURINTIEMS SUP

Programos „Erasmus+“ projekto „Skaitmeninės aplinkos kūrimas mokiniams, turintiems SUP“ darbo rezultatas

ALTERNATYVIOS KOMUNIKACIJOS KORTELIŲ RINKINIAI

Finansuojama Europos Sąjungos lėšomis. Šis kūrinys atspindi tik autoriaus nuomonę, todėl Nacionalinė agentūra ir Europos Komisija negali būti laikomos atsakingomis už jame pateiktą informaciją.

„ŠUNS ŠIRDIES SIGNALAI“

Parengė psichologė Alva Survilienė
Iliustracijos sugeneruotos DI

„Šuns širdies signalai“

Emocinio ugdymo ir kaniterapijos komunikacijos kortelės pradinių klasių mokiniams

Trumpa idėja. Šuo „kalba“ širdimi: kūnu, žvilgsniu, kvapu, prisilietimu. Vaikai mokosi atpažinti emocijas per šuns siunčiamus signalus ir savo pačių vidinį pasaulį.

Pedagoginė idėja

Tokios kortelės leidžia vaikui:

- sugretinti savo emociją su šuns emocija,
- mokytis empatijos,
- įvardyti jausmus,
- praktikuoti savireguliaciją per veiksmą.

Šuns kūno kalbos paaiškinimai

Ramybės signalai

- Nosies laižymas
- Žvilgsnis į šoną
- Lėtas judėjimas
- Atsitraukimas
- Kūno pasukimas šonu

Džiaugsmo signalai

- Vizganti uodega
- Atsipalaidavęs kūnas
- Šviesios akys
- Prisiartinimas

Streso signalai

- Sustingimas
- Įtempta laikysena
- Žiovavimas (ne nuovargio)
- Ausys atgal
- Uodega žemyn

Artumo signalai

- Prigludimas
- Galvos padėjimas ant žmogaus
- Švelnus prisilietimas nosimi

Instrukcijos pedagogams ir tėvams

Kaip naudoti korteles

- Leisti vaikui **pasirinkti kortelę**, kuri atitinka jo būseną.
- Jei vaikas nežino, pasiūlyti 2–3 variantus.
- Kortelę naudoti kaip **emocijos įvardijimo įrankį**.
- Kartu atlikti **mini užduotį** (judesys, kvėpavimas, simbolio pakėlimas).
- Korteles laikyti matomoje vietoje: ant sienos, stalčiuje, lentynoje.

Pedagogams

- Naudoti per pertraukas, sensorines pauzes, kaniterapijos užsiėmimus.
- Integruoti į socialinių įgūdžių pamokas.
- Stebėti, kurios kortelės naudojamos dažniausiai – tai emocinio klimato indikatorius.

Tėvams

- Naudoti namuose ryto ir vakaro rutinoje.
- Padėti vaikui suprasti šuns elgesį ir savo emocijas.
- Kurti šeimos emocijų kampelį.

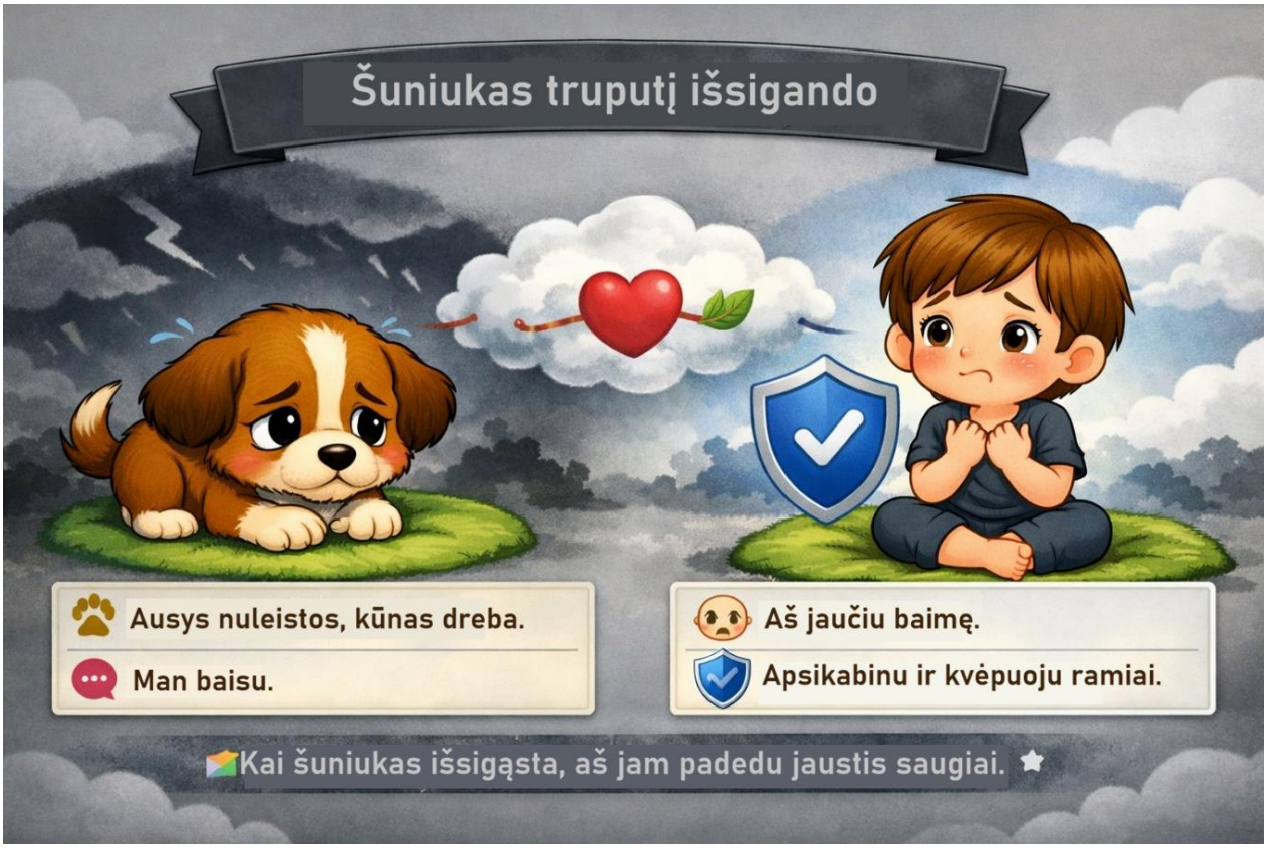
Rinkinį sudaro10 kortelių:

1. Šuniuko džiaugsmo debesėlis – džiaugsmas, energija, bendravimas.
2. Šuniukas nori draugystės – socialinis ryšys, empatija.
3. Šuniuko ramybės kilimėlis – savireguliacija, kvėpavimas.
4. Šuniukas truputį išsigando – baimės atpažinimas, saugumo poreikis.
5. Šuniukas pavargo – nuovargis, poilsio poreikis.
6. Šuniukas supyko – ribų nustatymas, emocijų iškrova.
7. Šuniukas nori erdvės – sensorinis perteklius, savisaugos signalai.
8. Šuniukas nori apkabinimo – artumo, švelnumo poreikis.
9. Šuniukas liūdi – moko atpažinti liūdesį ir reaguoti švelnumu.
10. Šuniukas susijaudino – susijaudinimas ir energijos perteklius, moko nusiraminti ir pastebėti, kada emocija tampa per stipri.

Šuniuko džiaugsmo debesėlis
Uodega vizga, akys šviesios.
Aš esu laimingas.
Aš jaučiu džiaugsmą.
5 sekundes mojuoju ranka.
Kai šuniukas džiaugiasi, aš džiaugiuosi kartu!

Šuniukas nori draugystės
Prisiartina, paliečia nosimi.
Būk mano draugas!
Noriu būti kartu.
Ištiesiu draugystės ranką.
Kai šuniukas nori draugystės, aš tiesiu jam draugystės ranką!

Šuniuko ramybės kilimėlis
Guli, lėtai kvėpuoja.
Man ramu.
Aš jaučiu ramybę.
3 kartus giliai įkvepiu.
Kai šuniukas ilsisi, aš mokausi ilsėtis kartu.

Šuniukas truputį išsigando
Ausys nuleistos, kūnas dreba.
Man baisu.
Aš jaučiu baimę.
Apsikabinu ir kvėpuoju ramiai.
Kai šuniukas išsigąsta, aš jam padedu jaustis saugiai.

Šuniukas pavargo
zZ
Žiovauja, guli šone.
Man reikia pailsėti.
Aš jaučiuosi pavargęs.
Laikas pailsėti.
Kai šuniukas pavargo, aš mokausi ilsėtis kartu.

Šuniukas supyko
Grrr...
Kūnas įsitempęs, uodega sustingusi.
Man nepatinka, kai esi per arti.
Aš jaučiu pyktį.
Atsitraukiu ir laukiu, kol jis nurims.
Kai šuniukas pyksta, aš mokausi gerbti jo poreikius.

Šuniukas nori erdvės
Žiūriu į šoną, noriu erdvės.
Man reikia truputį vietos.
Aš gerbiu šuniuko erdvę.
Atsitraukiu ir laukiu, kol jis nurims.
Kai šuniukui reikia erdvės, aš mokausi gerbti jo poreikius.

Šuniukas nori apkabinimo
AI-Generated
Žiūriu švelniai, priglaudžiu galvytę.
Man norisi apkabinimo ir šilumos.
Aš matau, kad šuniukas nori būti apkabintas.
Kai jis yra pasiruošęs, švelniai apkabinu.
Kai šuniukas nori apkabinimo, aš mokausi rodyti švelnumą ir rūpestį.

Šuniukas liūdi
AI-Generated
Galva nuleista, akys liūdnos.
Man liūdna, kai kažkas vyksta negerai.
Aš matau, kad šuniukui liūdna.
Man irgi liūdna, bet galiu pabūti šalia.
Kai šuniukas liūdi, aš mokausi būti švelnus ir paguosti.

Šuniukas susijaudino
AI-Generated
Kūnas nenustygsta, uodega greitai vizga.
Kai esu susijaudinęs, man sunku nusėdėti vietoje.
Aš matau, kad šuniukas susijaudinęs.
Padedu jam nusiraminti - kvėpuoju ir ramiai kalbu.
Kai šuniukas susijaudina, aš mokausi padėti jam nusiraminti.

„EMOCIJŲ VEIDRODIS: ŠUO IR AŠ“

Parengė psichologė Alva Survilienė
Iliustracijos sugeneruotos DI

EMOCIJŲ VEIDRODIS: ŠUO IR AŠ

Emocijų atpažinimo ir savireguliacijos kortelių rinkinys

5–10 klasėms

Trumpas paskirties aprašymas

„Emocijų veidrodis“ — tai emocinio ugdymo kortelių rinkinys, skirtas padėti vyresniems mokiniams atpažinti, įvardyti ir reguliuoti sudėtingesnes emocijas.
Pagrindinis rinkinio principas – savirefleksija per šuniuko emocijas. Mokinys pirmiausia stebi, ką jaučia šuniukas, o tuomet per refleksijos klausimą atranda savo paties emociją ir galimus savireguliacijos veiksmus. Ši lygiagretė sukuria saugią distanciją, leidžiančią kalbėti apie sudėtingas būsenas be vertinimo ir be gėdos.

Kortelių sąrašas su tikslu

1. Nerimas

Tikslas: padėti mokiniui atpažinti nerimo signalus ir išmokti juos sušvelninti per kvėpavimą, sulėtinimą ir saugumo paiešką.

2. Nedrąsa

Tikslas: mokyti atpažinti socialinį nedrąsumą, suprasti jo kilmę ir taikyti švelnaus padrąsinimo strategijas.

3. Sumišimas

Tikslas: padėti mokiniui suprasti vidinį neaiškumą ir išmokti sustoti bei išsiaiškinti, kas svarbiausia.

4. Per didelis krūvis

Tikslas: atpažinti pervargimo ir perkrovos būsenas, normalizuoti poilsį ir mokytis ribų nustatymo.

5. Susijaudinimas

Tikslas: padėti mokiniui valdyti energijos pakilimą ir nukreipti jaudulį į konstruktyvų veiksmą.

6. Pyktis

Tikslas: mokyti atpažinti pyktį kaip natūralią emociją, suprasti jo signalus ir taikyti nusiraminimo strategijas.

7. Liūdesys

Tikslas: padėti mokiniui priimti liūdesį, suprasti jo kilmę ir taikyti savipagalbos veiksmus.

8. Pasitikėjimas

Tikslas: ugdyti vidinį saugumą, savivertę ir gebėjimą pasitikėti savimi bei kitais.

9. Empatija

Tikslas: mokyti suprasti kitų emocijas, atpažinti jų signalus ir reaguoti jautriai bei atsakingai.

10. Ribų nustatymas

Tikslas: mokyti aiškiai ir pagarbiai nustatyti ribas, suprasti savo poreikius ir juos iškomunikuoti.

Instrukcijos pedagogams ir tėvams

Kaip naudoti korteles klasėje

- **Savirefleksija per šuniuko emocijas:** mokinys analizuoja šuniuko būseną, o tik tada perkelia refleksiją į save.
- **Emocinis ratas ryte:** mokiniai pasirenka kortelę, kuri geriausiai atspindi jų savijautą.
- **Diskusijų pradžia:** kortelės padeda saugiai kalbėti apie sudėtingas emocijas.
- **Poriniai pokalbiai:** mokiniai aptaria, ką jaučia šuniukas ir ką daro paauglys, taip mokydamiesi empatijos.
- **Refleksijos užduotys:** naudokite kortelės apačioje esančius klausimus savistabai.

Kaip naudoti korteles namuose

- **Vakaro pokalbis:** vaikas pasirenka kortelę, kuri atspindi dienos emociją.
- **Modeliavimas:** tėvai aptaria, ką šuniukas darytų, ir padeda vaikui atrasti savo strategijas.
- **Ribų mokymas:** kortelės „Per didelis krūvis“ ir „Ribų nustatymas“ ypač tinka kalbėti apie pervargimą ir savipagalbą.

Pedagoginiai principai

- **Savirefleksija per metaforą:** šuniukas veikia kaip saugus emocijų veidrodis.
- **Normalizavimas:** emocijos nėra geros ar blogos – jos yra informacija.
- **Lygiagretė:** šuniuko ir paauglio situacijos padeda mokiniui matyti emociją iš šono.
- **Vizualinė ramybė:** kortelių spalvinė gama padeda reguliuoti emocinį toną.
- **Refleksija:** kiekviena kortelė turi klausimą, kuris skatina savistabą ir savireguliaciją.

LIŪDESYS

Made with AI

Sėdžiu nuleidęs ausis, žvilgsnis minkštas.

Jaučiu liūdesį, todėl noriu būti arčiau ir tylėti.

Aš matau, kad šuo liūdi.

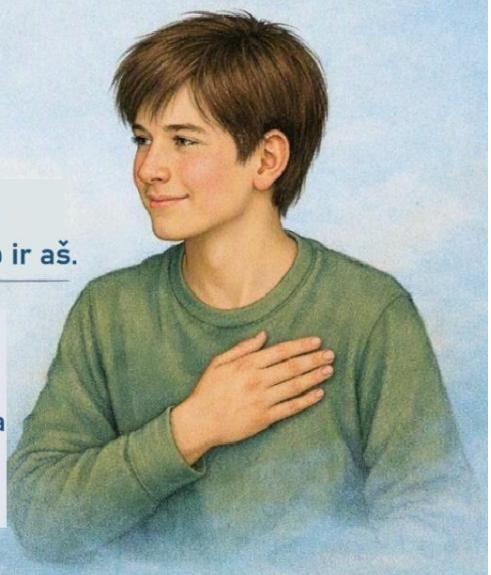
Būnu su juo kartu ir primenu, kad liūdesys palengvėja, kai juo dalinamės.

Ką šuo darytų, kad pasijustų geriau? Ką galiu padaryti aš, kada jaučiu liūdesį?

EMPATIJA

Made with AI

Žiūriu švelniai, ausys atpalaiduotos.

Jaučiu empatiją ir noriu suprasti, kaip jaučiasi kitas.

Suprantu, kad šuo jaučia taip pat kaip ir aš.

Padedu jam jaustis išgirstam. Primenu, kad empatija stiprėja kai klausomės ir būname kartu.

Kaip galiu parodyti, kad suprantu šunį? Kaip kiti supranta mane, kai jiems rūpiu?

NEDRĄSA
AI-Generated
Stoviu tyliai, žiūriu į šoną.
Bijau suklysti ar būti pastebėtas.
Aš matau, kad šuniukas yra nedrąsus.
Kalbu švelniai ir vis padrąsinu - kartu viskas lengviau.
Ką šuniukas darytų, kad pasijustų drąsiau? Ką galiu padaryti aš?

NERIMAS
AI-Generated
Ausys prigludusios, akys nerimastingos.
Man sunku nusiraminti, kai nežinau, kas bus.
Aš matau, kad šuniukas nerimauja.
Padedu jam kvėpuoti ir prisiminti, kad viskas praeina.
Ką šuniukas darytų, kad nusiramintų? Ką galiu padaryti aš?

PASITIKĖJIMAS

Stoviu ramiai, ausys atpalaiduotos, žvilgsnis šiltas.

Aš matau, kad šuo pasitiki.

Jaučiu pasitikėjimą, noriu būti kartu ir tyrinėti.

Padedu jam jaustis saugiai ir primenu, kad pasitikėjimas auga, kai esame švelnūs ir nuoseklūs.

Kaip šuniui pasitikėti manimi? Ką galiu padaryti aš, kad manimi labiau pasitikėtų?

PER DIDELIS KRŪVIS

AI-Generated

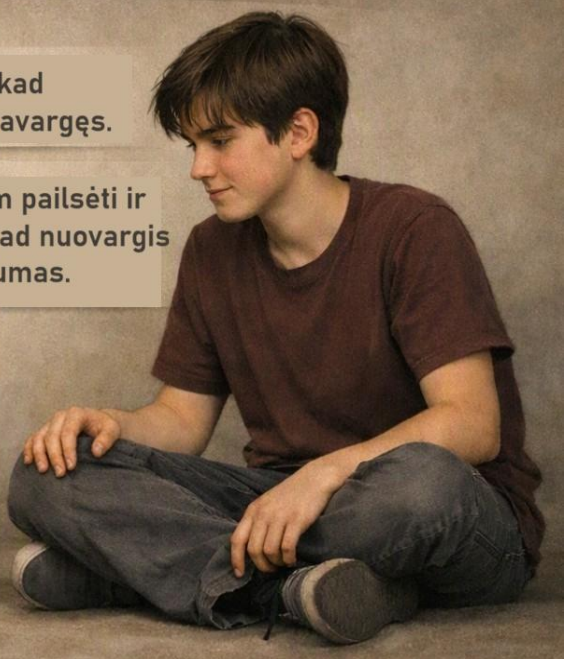
Guliu pavargęs, žvilgsnis nukreiptas žemyn.

Aš matau, kad šuniukas pavargęs.

Jaučiuosi pavargęs, man visko per daug.

Padedu jam pailsėti ir primenu, kad nuovargis nėra silpnumas.

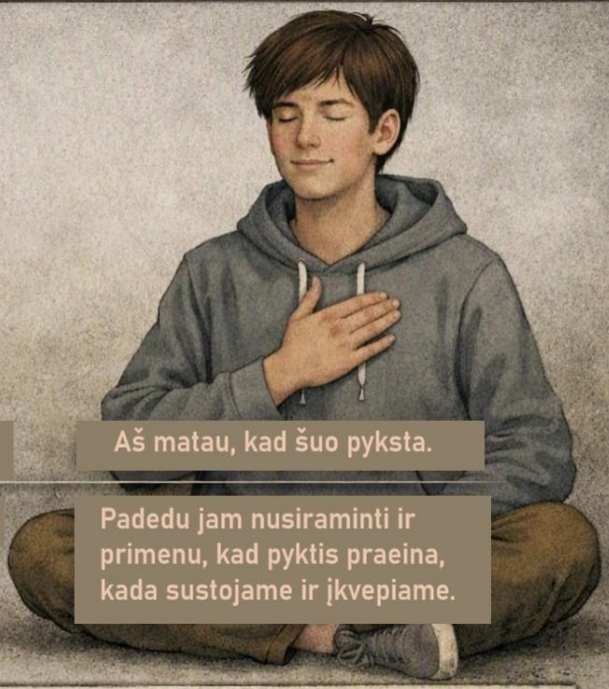

Ką šuniukas darytų, kad atsigautų? Ką galiu padaryti aš, kai jaučiu per didelį krūvį?

PYKTIS

Made with AI

Stoviu įsitempęs, ausys stačios, antakiai suraukti.

Aš matau, kad šuo pyksta.

Jaučiu pyktį, todėl noriu loti ir gintis.

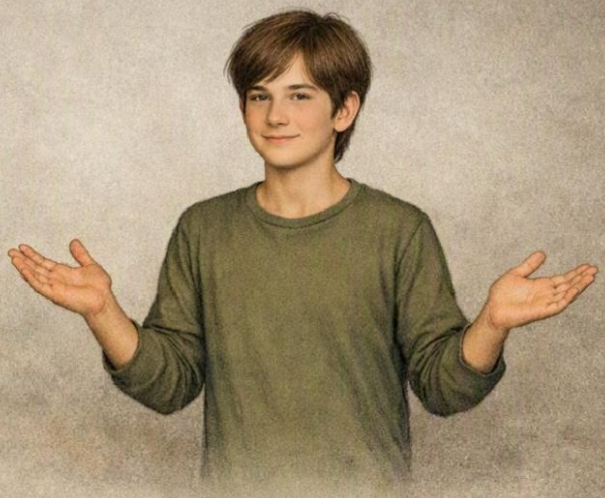
Padedu jam nusiraminti ir primenu, kad pyktis praeina, kada sustojame ir įkvepiame.

Ką šuo darytų, kad nusiramintų? Ką galiu padaryti aš, kada jaučiu pyktį?

RIBŲ NUSTATYMAS

Made with AI

Stoviu tvirtai, ausys pakeltos, žvilgsnis rimtas.

Suprantu, kad ribos padeda jaustis saugiai.

Nustatau ribas - noriu jaustis saugiai ir gerbti kitus.

Padedu šuniui suprasti, kad ribos saugo mus abu ir padeda išlikti draugiškiems.

Kaip ribos padeda man ir šuniui jaustis saugiai? Kaip galiu parodyti pagarbą, kai ribos skiriasi?

SUMIŠIMAS
AI-Generated
Žiūriu į abi puses, nežinau, ką daryti.
Jaučiuosi pasimetęs, visko atrodo per daug.
Aš matau, kad šuniukas sumišęs.
Padedu jam sustoti, įkvėpti ir išsiaiškinti, kas yra svarbiausia.
Ką šuniukas darytų, kad suprastų, kas vyksta? ką galiu padaryti aš?

SUSIJAUDINIMAS
AI-Generated
Šokinėju, uodega vizga, akys spindi.
Jaučiu stiprų jaudulį, sunku sustoti.
Aš matau, kad šuniukas susijaudinęs.
Padedu jam sulėtinti kvėpavimą ir nukreipti energiją į veiksmą.
Ką šuniukas darytų, kad nusiramintų? Ką galiu padaryti aš, kai jaučiu susijaudinimą?

„MANO PERTRAUKA“

Parengė psichologė Alva Survilienė
Iliustracijos sugeneruotos DI

KORTELIŲ RINKINYS „MANO PERTRAUKA“

Rinkinio paskirtis

„Mano pertrauka“ – tai 8 schematiškų kortelių rinkinys, sukurtas specialiųjų poreikių, nekalbantiems, silpnesniems ar sensoriniams mokiniams. Kortelės padeda vaikui **aiškiai, vizualiai ir be žodžių** parodyti:

- kad pamoka baigėsi,
- kur jis nori būti per pertrauką,
- su kuo nori būti,
- ką nori veikti,
- ko jam reikia,
- ir kaip grįžta į pamoką.

Rinkinys mažina nerimą, padeda pereiti tarp veiklų ir stiprina savireguliaciją.

Kam skirtas rinkinys?

- Autistiškiems mokiniams
- Nekalbantiems mokiniams
- Silpnesniems mokiniams
- Mokiniams, turintiems sensorinių iššūkių
- Mokiniams, kuriems sunku pereiti iš pamokos į pertrauką
- Mokiniams, kuriems reikia aiškių struktūrų ir vizualinių ženklų

Kaip naudoti korteles?

1. Pradėti perėjimą

Mokytojas ar padėjėjas parodo kortelę **„Pamoka baigėsi“**. Tai aiškus signalas, kad struktūruota veikla baigta.

2. Suteikti ramybės momentą

Rodoma kortelė **„Laikas pailsėti“**. Vaikas sustoja, kvėpuoja, nusiramina. Tai ypač svarbu mokiniams, kurie sunkiai toleruoja staigius perėjimus.

3. Leisti vaikui pasirinkti vietą

Vaikas iš kortelės **„Kur būsiu per pertrauką“** pasirenka vieną iš 4 vietų. Kortelė gali būti su velcro lipdukais, kad vaikas fiziškai prisegtų savo pasirinkimą.

4. Leisti pasirinkti socialinį kontekstą

Kortelė **„Su kuo būsiu“** padeda vaikui parodyti, ar jis nori būti vienas, su draugu, su grupe ar su padėjėju. Tai ypač svarbu vaikams, kurie vengia socialinio kontakto arba jį renkasi selektyviai.

5. Leisti pasirinkti veiklą

Kortelė **„Ką veiksiu per pertrauką“** turi 6 aiškias, neakademines veiklas:

- žaidžiu
- vaikštau
- ilsiuosi
- noriu užkąsti
- klausau muzikos
- būnu sensoriniame kampelyje

Vaikas pasirenka vieną arba dvi.

6. Padėti išreikšti poreikį

Kortelė **„Ko man reikia“** leidžia vaikui parodyti:

- vandensį
- tualetą
- ramybę
- pagalbą
- apkabinimą

Tai ypač svarbu nekalbantiems mokiniams.

7. Perėjimo signalas

Kortelė **„Pertrauka baigiasi“** padeda vaikui suprasti, kad laikas grįžti.

8. Grįžimas į pamoką

Kortelė **„Grįžtu į pamoką“** užbaigia seką ir padeda vaikui pereiti į mokymosi režimą.

Rekomenduojama naudojimo seka

1. Pamoka baigėsi
2. Laikas pailsėti
3. Kur būsiu
4. Su kuo būsiu
5. Ką veiksiu
6. Ko man reikia
7. Pertrauka baigiasi
8. Grįžtu į pamoką

Vaikas gali sudėti savo pertraukos planą iš 3–5 kortelių.

Pedagoginė nauda

- Mažina nerimą
- Stiprina savireguliaciją
- Padeda pereiti tarp veiklų
- Skatina savarankiškumą
- Gerina komunikaciją be žodžių
- Kuria saugią, aiškią struktūrą
- Padeda mokytojui suprasti mokinio poreikius

Kaip naudoti korteles žingsnis po žingsnio

1. Pradėkite perėjimą

Rodote kortelę **„Pamoka baigėsi“**. Tai aiškus signalas, kad struktūruota veikla baigta.

Padėjėjo veiksmai:

- pasakote ramiu balsu: „Pamoka baigėsi.“
- parodote kortelę vaikui akių lygyje.
- duodate 2–3 sekundes suvokti pokytį.

2. Suteikite ramybės momentą

Rodote kortelę **„Laikas pailsėti“**. Tai padeda vaikui nusiraminti prieš pasirinkimus.

Padėjėjo veiksmai:

- kviečiate vaiką atsisėsti arba sustoti ramiai;
- galite kartu atlikti 1–2 lėtus įkvėpimus;
- stebite, ar vaikas pasiruošęs judėti toliau.

3. Padėkite pasirinkti vietą

Rodote kortelę **„Kur būsiu per pertrauką“**.

Padėjėjo veiksmai:

- leidžiate vaikui parodyti, kur jis nori būti;
- jei vaikas nepasirenka, pasiūlote du variantus („Klasė ar koridorius?“);
- užtikrinate, kad pasirinkta vieta būtų saugi ir prieinama.

4. Padėkite pasirinkti socialinį kontekstą

Rodote kortelę **„Su kuo būsiu“**.

Padėjėjo veiksmai:

- leidžiate vaikui parodyti, ar jis nori būti vienas, su draugu, su grupe ar su jumis;
- gerbiate vaiko pasirinkimą, net jei jis renkasi būti vienas;
- padedate vaikui pereiti pas pasirinktą žmogų.

5. Padėkite pasirinkti veiklą

Rodote kortelę **„Ką veiksiu per pertrauką“**.

Padėjėjo veiksmai:

- leidžiate vaikui pasirinkti vieną iš 6 veiklų;
- jei vaikas nerimauja, pasiūlote tik 2–3 variantus;
- padedate vaikui pradėti veiklą.

6. Padėkite išreikšti poreikį

Rodote kortelę **„Ko man reikia“**.

Padėjėjo veiksmai:

- stebite, ar vaikas rodo poreikį (vandens, tualeto, ramybės, pagalbos, apkabinimo);
- padedate patenkinti poreikį kuo greičiau;
- jei vaikas nepasirenka, švelniai paklausiate: „Ar tau reikia ramybės? Vandens?“

7. Praneškite apie pertraukos pabaigą

Rodote kortelę **„Pertrauka baigiasi“**.

Padėjėjo veiksmai:

- pranešate likus 1–2 minutėms;
- padedate vaikui užbaigti veiklą;
- pereinate prie grįžimo kortelės.

8. Grįžkite į pamoką

Rodote kortelę **„Grįžtu į pamoką“**.

Padėjėjo veiksmai:

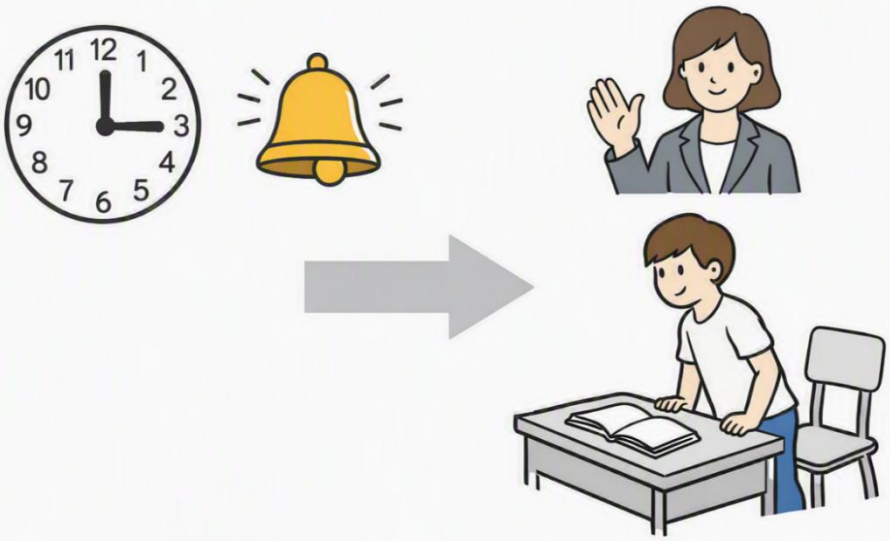
- padedate vaikui atsisėsti į vietą;
- parodote, kad prasideda nauja veikla;
- pagiriate vaiką už sėkmingą perėjimą.

Svarbiausi principai padėjėjui

- **Rutina = saugumas.** Korteles naudokite kasdien tuo pačiu metu.
- **Aiškumas.** Rodote tik vieną kortelę vienu metu.
- **Lėtumas.** Vaikui duodate laiko suvokti pokytį.
- **Ramybė.** Jūsų tonas turi būti švelnus ir pastovus.
- **Gerbkite pasirinkimą.** Vaiko pasirinkimas yra galiojantis, jei jis saugus.
- **Stebėkite signalus.** Vaikas gali rodyti poreikį kūno kalba.
- **Nekoreguokite emocijų.** Kortelės padeda struktūrai, ne emocijų vertinimui.

PAMOKA BAIGĖSI

Made with AI

LAIKAS PAILSĖTI

Made with AI

KUR BŪSIU PER PERTRAUKĄ

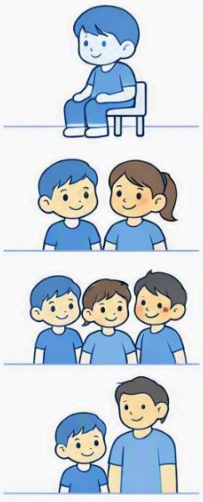
Made with AI

SU KUO BŪSIU

Made with AI

KĄ VEIKIU PER PERTRAUKĄ

Made with AI

Žaidžiu

Vaikštau

Ilsiuosi

Užkandžiauju

Klausau muzikos

Sensorinis kampelis

KO MAN REIKIA

Made with AI

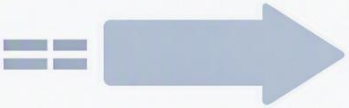

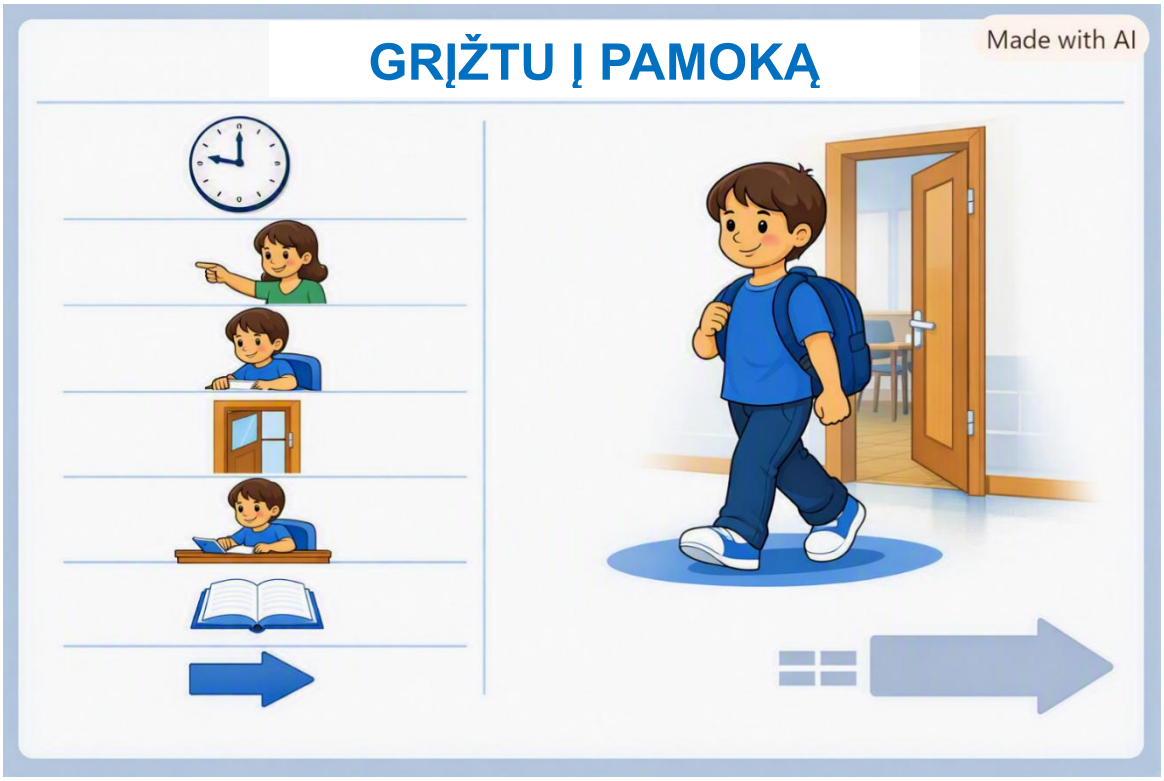

PERTRAUKA BAIGIASI
Made with AI

GRĮŽTU Į PAMOKĄ
Made with AI

„KELIONĖ MOKYKLINIU AUTOBUSU“

Parengė popietinės veiklos vyr. auklėtoja Toma Mikulskytė

Iliustracijos sugeneruotos DI

KORTELIŲ RINKINYS
„KELIONĖ MOKYKLINIU AUTOBUSU“

Kortelių rinkinio paskirtis

Kortelių rinkinys „Kelionė mokykliniu autobus“ yra skirtas padėti specialiųjų poreikių turintiems mokiniams suprasti ir įsiminti veiksmų seką keliaujant mokykliniu autobusu. Naudojant aiškias, nuoseklias vaizdines nuorodas, siekiama ugdyti mokinių saugaus ir atsakingo elgesio įpročius, sumažinti mokinių nerimą, ugdyti jų savarankiškumą ir užtikrinti sklandžią bei saugią kasdienę kelionę į mokyklą.

Kortelių rinkinio nauda mokiniui

- **Aiškumas.** Mokinys tiksliai žino, kas bus toliau. Tai sumažina stresą ir nerimą.
- **Savarankiškumo ugdymas**. Kortelės suteikia mokiniui galimybę pačiam atlikti veiksmus be nuolatinio suaugusiųjų priminimo.
- **Taisyklių įsiminimas**. Vaizdinė informacija padeda daug geriau įsiminti taisykles nei vien žodiniai nurodymai.

Kortelių rinkinio nauda mokytojui

- **Efektyvi mokymo priemonė.** Mokytojui lengviau paaiškinti saugos taisykles visai klasei ar individualiai, naudojant vizualias korteles.
- **Nuoseklumo palaikymas.** Visos klasės mokiniai gauna vienodą informaciją apie tai, kaip elgtis autobuse.
- **Individualizuota pagalba.** Rinkinys gali būti lengvai pritaikytas individualiems mokinių poreikiams, pavyzdžiui, naudojant tik tam tikras korteles konkrečiam vaikui.
-

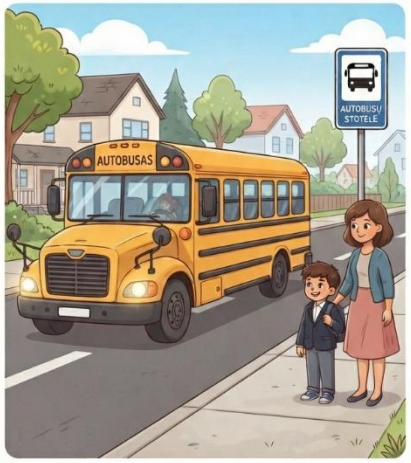
Naudojimo galimybės

- **Klasės sieninis stendas.** Visas kortelių rinkinys gali būti pakabintas klasėje kaip nuolatinė vizualinė atmintinė.
- **Individuali atmintinė.** Atskiros kortelės (pvz., užsisegu saugos diržą) gali būti atspausdintos ir įklijuotos į mokinio dienotvarkę ar priklijuotos matomoje vietoje.
- **Pamokų ar diskusijų tema.** Kortelės gali būti naudojamos kaip pagrindas diskusijoms apie saugumą klasės valandėlių metu.
- **Socialinės istorijos.** Kortelės gali būti naudojamos kuriant socialines istorijas, padedančias mokiniams suprasti konkrečias situacijas.
- **Tęstinumas namuose.** Tėvai gali naudoti šias korteles namuose, kad primintų vaikui, kiekvieną žingsnį keliaujant mokykliniu autobusu.

EINU Į AUTOBUSŲ STOTELĘ

AUTOBUSAS ATVAŽIUOJA

ĮLIPU Į AUTOBUSĄ

PASISVEIKINU SU VAIRUOTOJU

ATSISĖDU Į SAVO VIETĄ

UŽSISEGU SAUGOS DIRŽĄ

VAŽIUOJU RAMIAI

AUTOBUSAS SUSTOJA PRIE MOKYKLOS

ATSISEGU SAUGOS DIRŽĄ

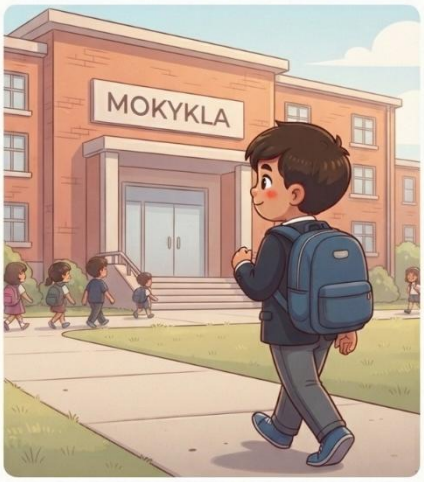
ATSISVEIKINU SU VAIRUOTOJU

IŠLIPU IŠ AUTOBUSO

EINU Į MOKYKLĄ

„PASIRUOŠIMAS FIZINIO UGDYMO PAMOKAI“

Parengė popietinės veiklos vyr. auklėtoja Toma Mikulskytė

Iliustracijos sugeneruotos DI

KORTELIŲ RINKINYS
„PASIRUOŠIMAS FIZINIO UGDYMO PAMOKAI“

Kortelių rinkinio paskirtis

Šis alternatyvios komunikacijos kortelių rinkinys „Pasiruošimas fizinio ugdymo pamokai“ sukurtas siekiant padėti mokiniams su specialiaisiais ugdymo(si) poreikiais (pavyzdžiui, autizmo spektro sutrikimais, kalbos raidos sunkumais ar kt.) pasiruošti fizinio ugdymo pamokai. Kortelėse aiškiai ir suprantamai iliustruojamas kiekvienas pasiruošimo proceso etapas nuo spintelės atidarymo iki išėjimo į sporto salę. Kortelės veikia kaip struktūrizuotas planas, kuris padeda mokiniui suprasti, kokia tvarka turi būti atliekami veiksmai.

Nauda mokiniui

- **Savarankiškumo ir pasitikėjimo savimi skatinimas.** Galimybė mokiniui pačiam atlikti veiksmus be nuolatinio suaugusiųjų priminimo. Aiškūs vaizdiniai pavyzdžiai leidžia mokiniams suprasti užduotis be nuolatinio žodinio priminimo ir palaipsniui patiems atlikti kasdienius įgūdžius.
- **Streso mažinimas.** Aiškus vizualinis planas sumažina nerimą mokiniams, kuriems sunku orientuotis laike ar prisiminti instrukcijas, turinčias daugiau etapų.
- **Įtraukties užtikrinimas.** Priemonė ypač naudinga specialiųjų poreikių turintiems mokiniams, kurie dar tik pratinasi prie mokyklos rutinos.

Nauda mokytojui

- **Sklandesnis pasiruošimas pamokai.** Rūbinėje kyla mažesnis chaosas, mokiniai greičiau ir tvarkingiau persirengia matydami korteles.
- **Laiko taupymas.** Mokytojui nereikia nuolat kartoti tų pačių instrukcijų kiekvienam vaikui individualiai, nes visa sekos eiga yra aiškiai matoma.

Naudojimo galimybės

- **Sieninis stendas rūbinėje.** Rinkinys gali būti pakabintas matomoje vietoje rūbinėje kaip bendra instrukcija visai klasei
- **Individualus panaudojimas.** Kortelės gali būti naudojamos kaip atskira atmintinė konkrečiam vaikui, turinčiam sunkumų susikoncentruoti.
- **Savarankiškas žingsnių sekimas.** Atlikdamas kiekvieną veiksmą (pvz., persirengdamas drabužius), vaikas gali kortelę apversti, padėti į šalį arba perkelti į „atliktų darbų“ skyrių, taip vizualiai matydamas savo pažangą.
- **Nuoseklus planas.** Kortelės gali būti naudojamos kaip žaidimas, dėliojant jas paeiliui ir stengiantis prisiminti veiksmų seką.

ATSIDARAU SPINTELĘ

IŠSIIMU SPORTINIUS DRABUŽIUS

NUSIVELKU MOKYKLINIUS DRABUŽIUS

UŽSIVELKU SPORTINIUS MARŠKINĖLIUS

UŽSIMAUNU SPORTINES KELNES

APSIAUNU SPORTINIUS BATUS

SUSIDEDU MOKYKLINIUS DRABUŽIUS Į SPINTELĘ

UŽDARAU SPINTELĘ

KARTU SU MOKYTOJA EINU Į SPORTO SALĘ

„RAIŠKIOS MINTYS, SAUGUS ŽINGSNIS – ALTERNATYVIOSIOS KOMUNIKACIJOS TILTELIAI PAMOKOJE“

Parengė lietuvių kalbos mokytoja ekspertė Sigita Koroliovė

.

VIZUALINĖ KOMUNIKACIJA KLASĖJE

Šis rinkinys skirtas pedagogams, dirbantiems su specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) turinčiais mokiniais, siekiant įdiegti struktūruotą ir palaikančią vizualinę aplinką lietuvių kalbos pamokų metu.

Kodėl vizualinės priemonės būtinos?

Daugeliui SUP mokinių verbalinė informacija yra sunkiau apdorojama, ypač esant sensoriniam jautrumui ar kognityviniams sunkumams. Vizualinės kortelės:

- **Sumažina nerimą:** nuspėjama pamokos eiga leidžia mokiniui jaustis saugiai.
- **Didina savarankiškumą:** mokinys aiškiai mato, ką reikia atlikti, ir gali savarankiškai stebėti savo pažangą.
- **Struktūruoja mąstymą:** padeda atskirti skirtingas veiklas (pvz., klausymąsi nuo rašymo) ir suprasti užduočių eigą.

Rinkinio apžvalga

Šį rinkinį sudaro 15 kortelių, suskirstytų pagal veiklos pobūdį:

Kortelės kategorija	Kortelės pavadinimai	Poveikis
Procesinės	Klausausi, skaitau, rašau, tikrinu, baigiau.	Padeda valdyti laiko suvokimą ir užduočių atlikimą.
Turinio	Žodis, sakinys, eilėraštis, rašinys, pasakojimas.	Vizualizuoja kalbinius vienetus, padeda suprasti užduoties sudėtingumą.
Pagalbos / interakcijos	Klausimas, pavyzdys, taisyklė, reikia pagalbos, pailsėsiu.	Suteikia įrankius savireguliacijai ir neverbaliniam prašymui.

Naudojimo instrukcija mokytojui

1. **Individualizavimas.** Pradėkite nuo 3–4 pagrindinių kortelių. Palaipsniui rinkinį plėskite, atsižvelgdami į mokinio gebėjimus.
2. **Struktūra ant suolo.** Naudokite korteles kaip darbotvarkę. Pavyzdžiui: „Taisyklė“ → „Pavyzdys“ → „Rašinys“ → „Baigiau“.
3. **Vizualinis aiškumas.** Kortelės turi būti patogioje, lengvai pasiekiamoje vietoje. Fonas turi būti neutralus, kad neblaškytų mokinio dėmesio.
4. **Nuoseklumas:** Visada naudokite tas pačias korteles tiems patiems veiksmams, kad mokinys susietų vizualinį simbolį su konkrečiu veiksmu.

1. KORTELĖ „Klausausi“.

Paskirtis pamokoje. Naudojama per garsinį pasakojimo sekimą, skaitomą tekstą ar mokytojo instrukcijas. Padeda vaikui susitelkti ir suprasti, kad šiuo metu jo užduotis – priimti informaciją.

2. KORTELĖ „Skaitau“.

Paskirtis pamokoje. Žymi individualaus arba bendro skaitymo veiklą. Padeda pereiti prie teksto analizės ar knygos vartymo etapo.

3. KORTELĖ „Rašau“.

Paskirtis pamokoje. Rodo, kad laikas atlikti rašymo užduotį sąsiuvinyje, darbo lape ar kompiuteryje.

4. KORTELĖ „Žodis“.

Paskirtis pamokoje. Naudojama gramatinėms užduotims atlikti, ieškant konkrečių žodžių sakinyje, skiemenuojant ar mokantis naujų sąvokų.

5. KORTELĖ „Sakinys“.

Paskirtis pamokoje. Padeda vaikui suvokti platesnę kalbos konstrukciją, kai pereinama nuo atskirų žodžių prie rišlios sakinio struktūros kūrimo.

6. KORTELĖ „Klausimas“.

Paskirtis pamokoje. Naudojama skaitomo teksto supratimui tikrinti, kai mokytojas užduoda klausimą apie tekstą, arba kai vaikui reikia pagalbos ar norisi kažko paklausti.

7. KORTELĖ „Padėkite“ / „Reikia pagalbos“.

Paskirtis pamokoje. Suteikia vaikui saugų, neverbalinį būdą pranešti apie sunkumus, užstrigimą ties užduotimi ar nerimą, taip mažinant frustraciją.

8. KORTELĖ „Baigiau“.

Paskirtis pamokoje. Aiškiai signalizuoja užduoties pabaigą. Labai svarbi vaikams, kuriems reikia aiškios veiklos ribos ir pasiekimo jausmo.

9. KORTELĖ „Tikrinu“.

Paskirtis pamokoje. Skatina savikontrolės įgūdžius – peržvelgti savo parašytą darbą, ieškoti klaidų ar pasitikrinti atliktą užduotį prieš atiduodant mokytojui.

10. KORTELĖ „Pailsėsiu“.

Paskirtis pamokoje. Trumpai pertraukėlei ar sensorinei pauzei nusinešti, kai vaikas pajunta nuovargį arba kai keičiasi pamokos ritmas.

11. KORTELĖ „Eilėraštis“.

Paskirtis pamokoje. Naudojama skaitymo garsiai, deklamavimo ar ritmo pajautimo pratimų metu. Padeda vaikui vizualiai atskirti poeziją nuo prozos.

12. KORTELĖ „Rašinys“.

Paskirtis pamokoje. Žymi ilgesnės trukmės kūrybinio rašymo užduotį. Padeda vaikui suprasti, kad ši užduotis reikalauja daugiau laiko, minčių dėstymo ir struktūros.

13. KORTELĖ „Pasakojimas“.

Paskirtis pamokoje. Naudojama klausantis mokytojo skaitomos istorijos arba pačiam kuriant žodinį ar rašytinį pasakojimą. Orientuoja į teksto turinio suvokimą.

14. KORTELĖ „Taisyklė“.

Paskirtis pamokoje. Naudojama mokytojui aiškinant kalbos taisykles (pvz., rašybos ar skyrybos). Padeda vaikui sutelkti dėmesį į svarbią informaciją, kurią reikia įsiminti.

15. KORTELĖ „Pavyzdys“.

Paskirtis pamokoje. Naudojama prieš pradedant savarankišką užduotį, kad vaikas suprastų, kaip tiksliai atlikti darbą (pvz., „Pažiūrėk į pavyzdį, daryk taip pat“).

KLAUSAUSI

SKAITAU

RAŠAU

ŽODIS

SAKINYS

KLAUSIMAS

REIKIA PAGALBOS

BAIGIAU

TIKRINU

PAILSĖSIU

EILĖRAŠTIS

RAŠINYS

PASAKOJIMAS

TAISYKLĖ

PAVYZDYS

Jūsų kortelė

KETURKOJIS DRAUGAS“

Parengė kaniterapeutė Loreta Jurkuvienė
Iliustracijos sugeneruotos DI

Šios alternatyvios komunikacijos kortelės padeda vaikams (ypač turintiems komunikacijos, elgesio ar raidos sutrikimų) saugiai, aiškiai ir struktūruotai įsitraukti į veiklą su šunimi. Kortelių rinkinys veikia kaip tiltas tarp vaiko, terapinio šuns ir specialisto.

Rinkinio paskirtis

Kortelių rinkinys skirtas palengvinti vaikų ir terapinio šuns sąveiką, suteikti vaikui galimybę pačiam priimti sprendimus, išreikšti savo norus, suprasti veiksmų seką ir mažinti nežinomybės keliamą nerimą užsiėmimo metu.

Naudojimo instrukcija specialistams

- **Užsiėmimo pradžia (struktūra ir pasirinkimas):**
  - Parodykite vaikui kortelę **„Pasisveikinu“**, kad užmegztumėte kontaktą su šunimi.
  - Naudokite kortelę **„Renkuosi“**, kai norite, kad vaikas pats nuspręstų, ką nori veikti (pvz., glostyti, šukuoti ar duoti skanėstą).
- **Taisyklių ir elgesio valdymas:**
  - Jei šuo atlieka užduotį arba šiuo metu dirba su kitu vaiku, parodykite kortelę **„Laukiu“** arba **„Sėdžiu šalia šuns“**, taip vizualiai užtvirtindami ramų elgesį.
  - Naudokite apatines piktogramas (kortelės apačioje), kad pastiprintumėte vaiko supratimą apie reikalingus įrankius (pvz., šukas, kamuoliuką, skanėstą).
- **Pabaiga ir apibendrinimas:**
  - Užsiėmimui baigiantis, naudokite kortelę **„Atsisveikinu“**, taip suteikdami aiškią ribą, kad veikla baigta.

Nauda kaniterapijos užsiėmime

- **Savarankiškumo ir pasirinkimo laisvės skatinimas.** Kortelė „Renkuosi“ suteikia vaikui kontrolės jausmą, kuris didina motyvaciją.
- **Emocinės būsenos valdymas ir nerimo mažinimas.** Vizualinė struktūra suteikia saugumo – vaikas tiksliai žino, kas vyks toliau.
- **Smulkiosios ir stambiosios motorikos lavinimas.** Rodydamas korteles ir atlikdamas veiksmus (šukavimas, kamuoliuko metimas, skanėsto davimas), vaikas lavina judesių koordinaciją.
- **Socialinių įgūdžių ugdymas.** Mokomasi ribų (laukti savo eilės, pasisveikinti, atsisveikinti, elgtis švelniai su gyvūnu).
- **Kalbos ir komunikacijos plėtra.** Neverbalūs vaikai gali bendrauti rodydami pirštu į piktogramas, o kalbantys – plėsti žodyną, sieti žodį su vaizdu.

Galimi užsiėmimų scenarijai pagal raidos sritis

- **Komunikacija ir kalbos raida:**
  - **Sakinio konstravimas.** Vaikas skatinamas ne tik parodyti kortelę, bet ir sudėti trumpą seką (pvz., kortelė *„Renkuosi“* + *„Duodu skanėstą šuniui“*).
  - **Garsų ir žodžių atkartojimas.** Kiekvienas veiksmas lydimas aiškaus įvardijimo. Vaikams, turintiems kalbos padargų apraksiją ar vėluojančią

kalbą, vizualus vaizdas kartu su šuns reakcija tampa stipria motyvacija ištarti žodį.

- **Emocinis reguliavimas ir savikontrolė:**
  - **Eilės laukimas (*„Laukiu“*).** Grupiniame užsiėmime kortelė „Laukiu“ derinama su smėlio laikrodžiu ar laikmačiu. Tai vizualiai paaiškina laiko sąvoką ir moko kantrybės, kol šuo bendrauja su kitu vaiku.
  - **Ramybės zona (*„Sėdžiu šalia šuns“*).** Puikiai tinka sensoriškai perstimuliuotiems ar nerimastingiems vaikams. Šuns buvimas šalia ir ramus sėdėjimas padeda sureguliuoti širdies ritmą bei kvėpavimą.
- **Sensorinė integracija ir motorika:**
  - **Taktilinis jautrumas (*„Glostau šunį“*, *„Šukuoju šunį“*).** Vaikams, turintiems taktilinę gynybinę reakciją, kortelė padeda pasiruošti prisilietimui. Galima pradėti nuo glostymo šukomis ar pirštine, palaipsniui pereinant prie tiesioginio prisilietimo ranka.
  - **Grupė ir erdvės suvokimas (*„Žaidžiu su šuniu“*).** Kamuoliuko metimas ar žaislo davimas reikalauja judesių planavimo, atstumo įvertinimo ir rankų-akių koordinacijos.

Rekomendacijos specialistams

1. **Sekos lentos.** Išdėstykite 3–4 korteles ant lipnios (velcro) juostos pagal numatytą eigą:

Pasisveikinu → *Renkuosi* (pvz., *Šukuoju šunį*) → *Duodu skanėstą šuniui* → *Atsisveikinu*.

2. **Adaptyvus naudojimas pagal vaiko lygį:**
   - **Pradedantysis lygis.** Naudokite tik vieną arba dvi korteles vienu metu (pvz., pasirinkimą iš dviejų veiklų).
   - **Pažengęs lygis.** Leiskite vaikui pačiam susidėlioti viso užsiėmimo planą naudojant kortelę *„Renkuosi“*.
3. **Šuns elgsenos valdymas.** Kaniterapeutas užtikrina, kad šuo atsakytų į vaiko parodytą veiksmą (pvz., vaikui parodžius ir atlikus kortelę *„Pasisveikinu“*, šuo paduoda leteną arba ramiai atsistoja šalia).

Kortelių pritaikymo galimybės pagal vaikų poreikius

- **Autizmo spektro sutrikimas (ASS).** Kortelės sumažina žodinės instrukcijos poreikį, kuris dažnai sukelia streso foną, ir suteikia nuspėjamumo.
- **ADHD (aktyvumo ir dėmesio sutrikimas).** Kortelė *„Laukiu“* tampa aiškia, vizualia stotele, padedančia suvaldyti impulsyvumą.
- **Cerebrinis paralyžius / Motorikos sutrikimai.** Kortelių rodymas leidžia vaikui vadovauti procesui net ir esant ribotam judrumui.

SĖDŽIU ŠALIA ŠUNS

LAUKIU

RENKUOSI

ŽAIDŽIU SU ŠUNIU

PASISVEIKINU

ATSISVEIKINU

GLOSTAU ŠUNĮ

ŠUKUOJU ŠUNĮ

DUODU SKANĖSTĄ ŠUNIUI

APKABINU ŠUNĮ

„AŠ JUDU – AŠ GALIU!

Parengė ergoterapeutė Loreta Jurkuvienė
Iliustracijos sugeneruotos DI

Rinkinio paskirtis
Šis kortelių rinkinys skirtas supažindinti vaikus su pagrindiniais kūno judesiais, skatinti fizinį aktyvumą, gerinti stambiosios motorikos įgūdžius, padėti reguliuoti emocinę iR sensorinę būseną užsiėmimų metu. Rinkinys sujungia tekstą, spalvingas iliustracijas ir piktogramas (simbolius), todėl yra itin tinkamas vaikams, turintiems kalbos, komunikacijos ar raidos sutrikimų.

Instrukcijos mokytojams ir specialistams

- **Rytinė mankšta arba pertraukėlės.** Naudokite korteles kaip dienotvarkės dalį ryte arba tarp intensyvių užduočių (pvz., pamokų metu), kad vaikai išlietų energijos perteklių ar vėl susikauptų.
- **Demonstravimas ir kartojimas.** Rodykite kortelę vaikui / grupei, aiškiai ištarkite veiksmo pavadinimą (pvz., „Šuoliuoju“) ir patys atlikite judesį, skatindami vaiką pamėgdžioti.
- **Vizualinė seka (Tvarkaraštis).** Išdėliokite 3–5 korteles iš eilės ant lentos ar stalo, suformuodami trumpą judesių grandinę. Vaikas atlieka veiksmus pagal sudarytą seką ir nuima atliktą kortelę.
- **Pasirinkimo suteikimas.** Leiskite vaikui pačiam išsirinkti 2–3 korteles, kurias jis nori atlikti. Tai skatina savarankiškumą ir motyvaciją dalyvauti veikloje.
- **Simbolių ir piktogramų aptarimas.** Atkreipkite dėmesį į apatinėje kortelės dalyje esančius simbolius (kryptis, pakartojimų skaičius, emocinė būsena) – tai padeda suvokti judesio kryptį (aukštyn / žemyn) bei nusiraminimo būseną (pvz., „Giliai kvėpuoju“).

Kortelių naudojimo idėjos

- **Atsitiktinio pasirinkimo žaidimas („Judesio kauliukas“ / „Laimės ratas“).** Korteles sudėkite į maišelį arba užverskite ant stalo. Vaikas ištraukia vieną kortelę ir visi grupės vaikai turi atlikti pavaizduotą veiksmą. Tai suteikia žaidybinio elemento ir išlaiko smalsumą.
- **Šviesoforo / Perėjimų sistema.** Naudokite korteles kaip perėjimo iš vienos veiklos į kitą, signalą. Pavyzdžiui, po sėdimo darbo atliekamos 3 aktyvios kortelės („Šuoliuoju“, „Sukam pečius“), o prieš pradedant naują užduotį – raminanti kortelė („Giliai kvėpuoju“).
- **Muzikinis judesio žaidimas.** Grojant muzikai, vaikai laisvai juda, o muzikai sustojus, specialistas parodo kortelę. Vaikai turi sustoti ir atlikti nurodytą veiksmą (pvz., „Lenkiuosi“ arba „Keliu koją“).
- **Kūno dalių ir krypčių pažinimas.** Naudokite korteles erdvės ir kūno suvokimui lavinti. Specialistui rodant piktogramų rodykles (aukštyn, žemyn, ratu), vaikai mokosi sąvokų *viršus*, *apačia*, *kairė / dešinė*, įjungdami erdvinį orientavimąsi.
- **Atsipalaidavimo kampelis (Sensorinė zona).** Korteles „Giliai kvėpuoju“ arba „Lenkiuosi“ pakabinkite nusiraminimo erdvėje. Pagal jas vaikas gali savarankiškai atlikti nusiraminimo pratimus, kai jaučiasi perimtas emocijų ar sensorinės perkrovos.

Kortelių nauda užsiėmime

- **Sensorinė integracija ir savireguliacija.** Aktyvūs judesiai („Šuoliuoju“, „Keliu koją“) padeda patenkinti judėjimo poreikį, o raminantys pratimai („Giliai kvėpuoju“, „Lenkiuosi“) mažina stresą ir padeda pasiruošti ramiai veiklai.
- **Komunikacijos ir kalbos skatinimas.** Paveikslėlių ir teksto derinys padeda sieti žodį su konkrečiu veiksmu, plečia žodyną bei palengvina supratimą vaikams, kuriems sunku priimti žodines instrukcijas.
- **Motorikos ir koordinacijos lavinimas.** Skatinama stambioji motorika, pusiausvyra, kūno schemos pažinimas ir koordinacija.
- **Dėmesio ir koncentracijos gerinimas.** Trumpos judesio pertraukėlės padeda atnaujinti vaiko dėmesio išlaikymo resursus.

Poveikis vaiko raidai ir elgesiui

- **Sensomotorinis poveikis.** Aktyvūs stambiosios motorikos judesiai aktyvina propriocepcinę (kūno pojūčio) ir vestibuliarinę (pusiausvyros) sistemas. Tai padeda vaikui geriau jausti savo kūną erdvėje, mažina motorinį neramumą ir padeda „iškrauti“ susikaupusią įtampą.
- **Kognityvinis poveikis.** Piktogramų ir teksto sekimas lavina vizualinį suvokimą, dėmesio koncentraciją bei gebėjimą sekti instrukcijas pagal pateiktą pavyzdį. Sekų sudarymas moko veiksmų planavimo (praksijos).
- **Emocinis poveikis ir savireguliacija.** Sąmoningas perėjimas nuo aktyvių veiksmo kortelių prie ramių (pvz., gilaus kvėpavimo) moko vaiką atpažinti bei valdyti savo susijaudinimo lygį (sužadinimo būseną) – pereiti iš hiperaktyvumo į susikaupimą.
- **Socialinis ir komunikacinis poveikis.** Kortelės suteikia galimybę nekalbantiems ar kalbos sunkumų turintiems vaikams lengvai įsitraukti į bendrą grupės veiklą kartu su bendraamžiais, mažina atskirtį, frustraciją bei skatina mėgdžiojimą ir bendradarbiavimą.

ŠUOLIUOJU

KELIU RANKAS

SUKAM PEČIUS

LENKIUOSI

KELIU KOJĄ

GILIAI KVĖPUOJU

ALTERNATYVI KOMUNIKACIJA • ERGOTERAPIJA • TEMA: MANKŠTA

SKAITMENINIAI KORTELIŲ RINKINIAI:

- „KĄ MAN SKAUDA“
- „MANO POREIKIAI“

Parengė pradinių klasių mokytoja metodininkė Erlanda Rimšienė